

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelja:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a
 GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stúpeového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Nový občan.

Židovský socialismus.

(Napísal Štefan Rakovszky).

efa sa rečnilo v snemovni v decembri o socialisme, o tých pomeroch, ktoré panujú medzi robotníkami a pracodarcami.

I to bolo spomenuté, že táto mravna pliega, ktorá menuje sa socialismom, veľmi sa rozširuje jako dajaká chytľavá nemoc, medzi ľudom zvlášte maďarským, lebo tento sa nepridrža tak tuho svojej viery, jako slovenský ľud; preto ale už i medzi Slovákmi sa najdu taki, ktorí sa nechali nakaziť týmto podzemským zápachom mravným.

Socialismus len zatracovať môžeme.

Prečo?

Lebo na čele socialistov židov vidíme, ktorí bez gšeftu by sa veru nechytíli nato.

A z čoho-že pozostáva socialismus?

Socialismus je jedna nauka, dľa ktorej spojiť by sa malo imaniam jednotlivcov, aby jednotliví ľudia ničím nevládli, lež od štátu čo správcu tohoto spojerého a jemu odovzdaného imania by dostal každý človek potrebnú odev, chôvu a zaopatrenie.

Slovom spoločnosť by zaokrývala všetky potreby jednotlivcov. Spoločnosť ale by vládla všetkým, majetkami, l chvou, nariadením, peniazmi, slovom všetkými hmotnými vecami, ktoré jakú-takú cenu majú.

Ponevác vraj rovnoprávnosť to tak žiada.

Ba na toľko pokročili daktori socialisti, že žiadajú, aby aj ženy byly spoločné, deti aby neboly doma, lež v spoločnom ústave chované.

Dľa nich viera je zbytočná vec, Boha neni, náboženstvo je hlúposť.

Či sú to nenie podzemské nauky?

A k prevedeniu týchto bezbožných plánov socialistickí vodcovia kóšeroví ľud chcú upotrebiť, keď ináč nie, cestou revolúcie. A tomuto škrátke z nesvedomitého srdca a rozumu pochádzajúcemu dali tí fiktusi to pekné meno: *ľudovláda* (po grécky: demokracia). A preto sa i socialdemokratmi menujú (ľudovladni socialisti), lebo vraj s vládou ľudu, s pomocou ľudu to chcú docieľiť.

Mnohí, premnohí sadli už na lep týmto z bohobojnosti vyzlečeným fiktusom i v Maďarságu. Maďari ich aj podeliteľmi zeme menujú. Oni totižto nezradia svoj pôvodný a opravdivý cieľ, ktorý obsiahnuť chcú, lež len to sľubujú, že gróf sem, gróf tam; zeman sem, zeman tam, všetci musíme byť rovnakí, všetci musíme rovnako vládnuť imaním, ači ovocím imania; a preto statkárom treba pobrať to, čím vládnu,

a dôchodok sama spoločnosť rozdelí medzi ľuďmi, darebák toľko dostane, koľko usilovný pracovník, korheľ toľko dostane, koľko poriadny človek.

Či to za dobré považuješ, bohobojný Slovák? Či si neni prinútený uznať, že kto oduševniť sa nechá za také diabolské a nesmyselné veci, dávno zavesil na kliniec svoj rozum, ba i svoje svedomie?!

A predsa sa najdu ešte i medzi kresťanmi taki neokrúchani a pošutovania hodní uboráci a chudáci, ktorí sadnú a sedajú na lep týmto privržencom diabla.

Nielen svedomie si nechajú udusiť, lež aj rozum si nechajú obušiť.

Rovnosti a úplnej rovnoprávnosti nenie, a ani nemôže byť na svete.

Už sám Kristus Pán predpovedal, že nenie moce, čili predstavenstva na zemi takého, ktoré by od Boha nepochádzalo.

Však už dľa tela a duše sa delíme jeden od druhého. Jeden je tučný, druhý chudý; tento je vysoký, tamten nízky; jeden je pekný, druhý nepekný; jeden má brucho vypučené, druhý zas nos nakrivený; tento je múdry, tamten je sprostý. Jeden také jiedlo ľubi, ktoré druhý ani voňať nemôže.

Tedy už sám Boh chcel s týmto rozdielom na vedomie dať, že ani v spoločnosti nemôžeme všetci jednaké miesto zaujať. Lebo vtedy by nikto nechcel byť poddaným; nikto by nechcel sluhom, robotníkom byť; každý by rozkazovať chcel. Nikto by nechcel zem obrať, a keby musel, zle by to činil, lebo však i v tomto páde by obsiahol svoj podiel. Kto by bol usilovný, tak by i darebák toľkú čiast mal z chosňa, jako on?

Socialismus by dobrý bol len pre postačov, pre darebákov, pre lumpov, pre priateľov zuzky (flašky).

Ty, slovenský ľudu, v o veľa väčšej miere si vierou osvietený, jako že bys týmto nesvedomitým na lep sadol. Za vynález židovský nech sa židia zaujmu.

Socialismus je potvorský plod liberalismu, práve preto nech si to len zadržia liberáli, nech sa nehanbia za to, čo si navarili.

Kde nenie zkazonosného liberalismu, tam nenie ani potvorského socialismu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ugron už celkom opustil pole verejnosti politického účinkovania. Toto sme už spomenuli. 5. januára v tejto záležitosti následovný list písal on Miku'ášovi Barthovi, predsedovi to Ugronistov: Drahý Priateľu! Už je tomu asi pol roka, že sa celkom uťahujem z politického účinkovania, pretože z väčšej čiastky pokazená inteligencia a slabý ľud nenie súci k tomu, aby sme s nimi ústavný boj neodvislosti víťazstvom dokončiť mohli. S týmto odhodlaním sme vystupujem na verejnosť, pretože ho oprávňujú udalosti, a tá strana od tej doby, čo si za vyslanca zvolený, má spôsob ďalej jestvovať, a po mojom odstúpení rozísť sa. Buď dobrý moje utiahnutie sa kruhu na vedomie dať, a za prítušnosť moje vďaka odovzdať. S pozdravom zostávam tvoj starý priateľ

v Budapešti, 5. jan. 1898. *Gabriš Ugron.*

Zhuba Kossuthovej strany. Kto čím zhrší, tým aj trestaný býva. Neodvisliaci pri volbe paktovali s vládou proti Ugronovým, ľudovým a národným kandidátom; teraz behom roka proti provisoriumu zas hľadali s vládou jaké-také vyrovnanie, lenže draho to zaplatia, jako to následovné riadky jedného neodvisliaka dokazujú:

Ani pochopu nemám, čo bude s nami; rozpadneme sa. Nenie takého, kto by nás po hromade držal, oduševňoval, k boju chuti dodával? Aj inokedy sa nám už nepodaril boj; lenže takéto špatné rozpadnutie nás ešte neporazilo. Pred svetom a krajinou hlásali sme slovom mužskej statočnosti boj až do konca trvajúci. A toto hrdé slovo zahanbené je. Táto smutná zkusenosť zasiala u nás nedorozumenie. Čo statočný muž slúbil, to politický muž nezadržal. No tí ešte musia s toho počet skladať.

Ejhľa slová jedného neodvisliaka. Zvlášte proti Eötvöšovi, Komjáthymu a Barthovi (Edmundovi) sú rozhorčení neodvisliaci.

Alexander, srbský kráľ, otca vymenoval za hl. vodcu vojska. Tedy Milán v Belohrade zostane. Toto všetko sa robí na radu liberálov proti radikálom srbským.

Čomu vie hrešiť liberál. Ľudové shromaždenia vydržujú liberálni vyslanci v Rakúsku; a na týchto zasadnutiach hrešia klerikálom, kňazom, Uhorsku. Klerikálom preto, že v snemovni dosť spravodliví boli uznať verejne, že v Rakúsku slovenské národy vo väčšine sú; kňazom preto hrešili, že netisnú zablatený vůz hriešnych liberálnych zásad. Uhorsku, ani sami nevedia, prečo hrešili. Hja liberáli všade sú jedraki; čertové rohy všade im trčia z čela.

Sakskí vyslanci už všetci povystupovali z liberálnej strany. Len päť ich tam doposiaľ zostalo. Zákonný návrh o pomadaření mien obiec bol príčinou toho.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 5. januára.

Fraňo Kossuth vyslovil sa, že neodvisliaci odstúpili od boja len vztahom na všeobecné pojednávanie provisoriumu, v podrobnom pojednávaní a'e v duchu smýšľania Apponyiovoho zmeny bude odporúčať ku jednotlivým odsekom zákona. Zatrucuje vôbec jednanie vlády, ktorá vždy až vtedy predostiera snemovni svoje predlohy, keď už času nenie základne zaoberať sa s nimi. V mene rozumu, dôslednosti a zreteľnosti prosí prijať navrhované zmeny. Podhlavný mameluk, minister financií *Lukáč* zastáva stanovisko a jednanie vlády, ale takým planým hlasom, že ho len tí najbližší mameluci susedia rozumejú. Všetky državné predlohy k vyrovnaniu potrebné hotové sú a pripravené k predostreniu snemovni. Povedal, že zábavu a luxus ostreho napádania nenôžu si hazafici dovoliť (Apponyi: A násilné volby!) Tiszaezslársky fiškál, Karol *Eötvös* dokazuje, že minister financií je z ý učiteľ, ešte horší dejepisec, ale najhorší minister. *Okoličany* povedal, že ľavičiaci nemôžu chodiť za vládu, lebo táto po krivých cestách sa motá. Návrh Kossutha odporúča. Na konci zasadnutia odpovedal *Bánffy* na tri interpellácie Kossutha. Slabú odpoveď hlavného mameluka verní praváci prijali.

Zasadnutie 5. jan.

Snemovni vyslancov predostrelo sa viac prosieb. Proti prvému odseku nikto nerečnil. Pri druhom odseku mameluk *Pulsky* prosil snemoveň, aby neprijala návrh Kossutha, lež hlavného mameluka *Bánffyho*. Hlasovať sa nemohlo, pretože ani päťdesiat ablegátov nebolo prítomné. Po štvrt hodine sišlo sa ich tolko, že hlasovať sa mohlo. Pri treťom odseku prosil hlavný mameluk *Bánffy*, aby v známosť vzala snemoveň, to, čo sa od 1. januára bez základu zákonného stalo. *Polónyi* ostro napadol *Bánffyho*, ktorý vraj ešte i korunu vťahal do pojednávania. Fr. *Kossuth* veľmi na krátko rečnil. Uhorsko len s ústavným Rakúskom môže sa vyrovnaf. A. *Appony* prijal síce návrhy hlavného mameluka, ale spolu veľmi zazlieva vláde, že ona pripravila to nezákonné polozenie. Výborný ľudák Fr. *Major* vtípne a obratne napádal vládu a i grófa *Ica Tiszu*, ktorý veľmi slabo sa zastával a figliarskym vyhnutím otázke mlel jazykom. Nasledovalo hlasovanie. Mameluci mali väčšinu.

Zasadnutie 8. jan.

Pokračovalo sa v podrobnom pojednávaní zákonného návrhu o poľných robotníkoch. *Sima* tak ostro rečnil, že ho i predseda napomenúť musel, aby si lepší pozor dal. Ohlásili sa na krátko *Kristóffy*, *Szalay*, veľký mameluk minister *Darányi*; na návrh *Makfalvayho* uzavrela snemoveň, aby notár za výkad dokumenta smluvy pri päťadvadsiatich robotníkoch 1 korunu, do 50 robotníkov 2 koruny, vyše 50 robotníkov 3 koruny mohol pýtať. Následkom návrhu *Simu* a *Visontaiho* viac zmen sa previedlo pri 2. a 3. odseku, ktoré aj minister *Darányi* prijal.

Zasadnutie 10. januára.

Prázdna bola snemoveň, keď predseda *Berzeviczy* zasadnutie zahájil. Pojednával sa zákoný návrh o

poľných robotníkov. Mameluk *Rohonczy* bol prvým rečníkom. Chcel sa vyhovárať, ale zle mu prišlo, sadnúť si musel. *Sima* len dakoľko slov prehovoril. Viktor *Pichler*, prá a to ruka Kossutha, tak, jako aj *Visontai* a Ján *Molnár* tiež len na krátko sa ohlásili. Gróf *Alex. Károly* navrhuje, aby si robotník miesto pokrmu peniaze mohol pýtať od pána, jestli tento zľú chovu by dával. — Minister *Darányi* prijal návrh grófa. Ľudák *Lepsényi* tento zákonný návrh menuje otrockým; proti tomu ale veľký meluk protestoval. — Barón *Harkányi* navrhuje, aby robotníkov v prvom rade slúžny sudii; čo i prijal minister.

Zasadnutie 11. jan.

Predseda Szilágyi oznámil snemovni vyslancov, že Julo Matyasovský zomrel. Pokračovalo sa v pojednávaní zákonného návrhu o poľných robotníkov. Zmeny rozličné navrhovali: *Major, Végh, Sima, Páder, Makfalvay*. Na návrh ministra snemoven väčšinu týchto návrhov odmrštila. — Gr. *Alex. Károly* zaujal sa v reči zvlášte za priemyselníkov a robotníkov. *Major* i z náboženského ohľadu odporúča do ochrany robotníkov ministri. — Minister a veľký meluk *Darányi* vyhovárať sa, že u robotníkov i bez toho veľký ohľad sa berie na náboženský život. A že ešte lepšie to bude. (No len keby bolo. — *Julo Wlassi* odpovedal na dve interpellácie *Madarasovi* a *Rakaymu*. Obydve interpellácie uspokojily celú snemoveň. S tým sa rozišli vyslanci. Najbližšie zasadnutie 12. jan. bude o 11 hodinách, znely slová posledné predsedy.

Bez zákona.

Uhorsko ešte nemalo takého nového roku, ako teraz. Zostali sme bez zákona práve v tej najväznejšej veci, totižto v otázke hospodárskeho nášho položenia alebo colno-obchodného vyrovnania s Rakúskom.

Každý rozumný hospodár už dobre vopred stará sa, aby pre domácnosť svoju všetko zaopatril, čo potrebné je ku každodennému životu. Nerozumná to gazdina, ktorá vtedy začne variť obed, keď už na poludnie zvoní. Nerozvažitý to hospodár, ktorý až vtedy beží do hory pre drevo, keď mráz klince vyťahuje a defurence krchnú už od zimy.

No čo by žiaden múdry hospodár nevykonal, to vykonala naša múdra liberálna vláda. Nechala teraz krajinu bez zákona vyrovnania sa s Rakúskom. Keď krajní ľavičiaci nechceli dľa nôty pána ministerpredsedu tancovať, keď nechceli odhlasovať na *provisorium*, t. j. na dočasné obnovenie smluvy s Rakúskom z roku 1867-ho, keď obstrukciou t. j. dlhým rečnením a preťahovaním snemových zasadnutí prekážky kládli v cestu vyrovnania s Rakúskom, vtedy pán minister pomyslel si, keď nechcete ísť so mnou, pôjdem i bez vás. Keď nemôžem zákon vyrovnania sa s Rakúskom obnoviť do 1-ho januára, nuž vtedy nechám krajinu, nech si pomáhá sama.

Je to práve tak, ako keby kočiš nechal kone bežať a odhodil by opraty, keď kone dolu brehom cválajú a ani hotto ani číbi ríadiť sa nedajú. I s vozom Uhorska stalo sa teraz to isté. Keď *Bánffy* do 1-ho januára nemohol s vozom vykarovať, t. j. nemohol obchodnú smluvu s Rakúskom obnoviť zákonným spôsobom, nuž pomohol si tak, že odhodil opraty, nechal zákon XII. z r. 1867. na boku, zažmúril oči, aby nevidel kam voz jeho pobeží; a zázrak nad zázraky, voz beží ďalej, krky si ešte nik nedolámal, bárs Kossuthisti skaly obstrukcie hádzali na cestu, aby prevrhol sa *tridsaťročný voz* vyrovnania sa s Rakúskom.

Za tridsať rokov, od r. 1867-ho spoločne gazdovali sme s Rakúskom. Fraňo *Deák* previedol toto vyrovnanie, následkom ktorého spoločné mýto (col), spoločné vojsko, spoločné peniaze (banku) máme s Rakúskom a na tieto spoločné veci, ako i na spoločné zastupiteľstvo platíme istú kvotu, t. j. mieru spoločných výdavkov. Až po teraz platili sme 30 percentovú kvotu, t. j. na spoločné výdavky dávali sme Rakúsku 30 zl. na každých 100 zlatých. Toto je obsah našej smluvy s Rakúskom. Táto smluva dľa zákona XII. z r. 1867. obnovená má byť každých 10 rokov, ale tak, aby i v Uhorsku i v Rakúsku zastupitelia ľudu (ablegáti) na sneme určili podmienky obnovenia tejže smluvy.

Teraz 31-ho decembra vypršal termín smluvy s Rakúskom a po tretí raz mala sa obnoviť táže smluva. I vo Viedni i v Pešťbudíne prípravy robily sa ku tomuto obnoveniu smluvy. Naša vláda pod predsedníctvom múdreho *Bánffyho* všemožne usilovala sa na Viedeň ohľad brať, lebo vedela, že keď Viedeň spokojná bude s *Bánffym*, vtedy pánstvo a sláva liberálov našich zabezpečená bude. *Bánffy* nebol skúpy v sľuboch, len takú väčšinu chcel mať na sneme, ktorá hotová bude uskutočniť to, čo pán minister sľúbil vo Viedni.

Známo nám je, že uhorské minulé voľby, tento „*europský škandál*“ toľko chlapov a istých hlasov zadovážily pánu *Bánffymu*, koľko sa mu len páčilo. Jako stromy v lese, tak stoja verní meluci vedľa svojho otecka ministra. A hľa, pán minister predsa nič nemohol prekonať s ohromnou svojou väčšinou.

Rakušani väčšiu kvotu žiadali od nás, aby sme totižto nie len 30, lež aspoň 40 zl. platili na každých spoločných 100 zl. Naši liberáli dlho radili sa, sľubovali, čo len možno bolo. Lež medzitým pohašterili sa vo Viedni Nemci s Čechami a rakúska ríšska rada (snem) bola rozpustená. Náš uhorský snem nemá teraz s

kým vyjednávať vo Viedni, keď tam niet snemu. Dľa zákona z r. 1867 (§. 68.) Uhorsko malo by sa zariadiť *samostatne*, bez zamiešania sa Viedne. Toto chcú teraz ľavičiaci (Kossuthisti) odvolávajú sa na zákon r. 1867. Lež veľká väčšina nášho snemu nechce hneď potrháť tridsaťročný pomery naše s Rakúskom. Z tohto povstaly ostré trenice medzi Kossuthistami a medzi ostatnými snemovými stranami, ktoré na základe vyrovnania r. 1867. stoja. Ponevác vlada naša neporobila prípravy voči všemožným okoličnosťam a ponevác času už nezbyvalo do 31-ho decembra, ľavičiakom ľahko bolo dlhými rečami (obštrukciou) prekaziť obnovenie smluvy s Rakúskom.

Darmo usiloval sa gróf Apponyi dorozumenie uviesť. Liberálom ovšem páčilo sa, že i Apponyi i ľudová strana stenovisko vlády podporovali v otázke vyrovnania. Liberáli vychvaľovali Apponyiho, ale sa ho i ukrutne počali obávať, že im snáď opraty vlády z rúk vytrhne. Preto začali kepienkom obracať. Čo dnes u Apponyiho chválili, zajtra to už hanili a naopak.

Boli i daktori liberáli, ktorým nepáčilo sa hovoriť, že vlada Bánffyho musí zaďakovať. Lež Bánffy je nie taký, čo by ľahko zanechal svoj ministerský stolec. Pomôhoi si tak, že všetko nechal pri starom. Kráľovským nariadením kvota ponechaná je na rok zase tak, ako dosaváď. Spoločný col a obchodníctvo nechalo sa na pokoji, bárs mu 31-ho decembra termín pominul. Takto zostali sme bez zákonného obnovenia smluvy s Rakúskom. Kossuthisti hromžili a liberáli boli v zmätkoch. Nechali voz krajiny bez zákonného poriadku.

Ono je to najlepšie: Keď nevládzem veslovať, nechám sa na vodu, nech ma nesie, kam chce. Aby sa nám len neprehodil voz, keď dolu brehom bežíme bez múdreho kočiša.

—1.

Vyzvanie k predplateniu.

Už častejšie bola o tom reč v tomto časopise, jak veľkej povahy je to pre vieru, pre mravy, pre blahobyť tela i duše ľudu, aby sa kresťanská tlač čím viac rozšírila. Lenže bez peňažnej podpory je to nemožné.

Práve preto vyzývame cten. predplatiteľov „Kresťana“, aby čím skorej zaslali svoje predplatky, lebo i my máme výdavky. Predplatná cena je na inom mieste „Kresťana“ naznačená.

S úctou

Vydavateľstvo.

UPOZORNENIE.

Sväto-Štefanský Kalendár

už sa minul do posledného výtisku.
„Veľký kresťanský kalendár ľudovej strany“ ale ešte vždy sa môže dostať.

Cirkev čo pravá priateľkyňa chudoby.

(Dokončenie).

Kto by dal krajine, toľko prostriedkov, aby mohla vydržiavať toľko ľudí, ktorým sa ťaží robiť? Asnaď k tomu majú prispieť pilní občania? Však ale títo jakoby mohli usilovne pracovať, vidiac, že z jejich mozolov hniloba sa napomáha?

A v skutku vodcovia social-demokratov boja sa práce, krik robia, aby klamali neumeľých ľudí a bez práce pohodlne si žili. Len jednu hodnovernú udalosť chcem vám sdeliť, ktorú „Delaické noviny“ v roč. II. č. 32. podávajú. Istý ľudomil z Prahy v týchto novinách následovne píše. Idúc v sobotu večer okolo jedného veľkého staväia, vidim tam obchádzať mnoho chudobno šatených žien, medzi ktorými boly mnohé aj s dieťkami obšpané. Čakaly ony na mužov, ktorí priam výplatok dostávali. Sotva že ktorý z dvier vyšol, chopila sa to žena, pytajúc od neho čiastku mzdy na výživu, čo sa bez kriku a dohadovania nestalo. Zastavim jednu so štyrmi plačúcimi dieťkami, ktorá niečo od svojho muža dostala, a pýtam sa jej, prečo je taká smutná. „Pane, zakiaľ môj muž sa modlil a chodil do kostola, prinášal celý výrobok v sobotu domov, a jako dobrý otec staral sa o deti a o domácnosť; od toho ale času, jako upadnúť do pazúrov social-demokratických, zanedbal deti a všetko, krčma mu je kostolom, tam zanáša svoju mzdu. Chceme-li deti od hladu zachrániť, to sa musím s krikom po výplatke naň oboriť, abych len niektorú zlatku dostala. A tak isto robia aj druhé ženy. „A či mnoho vyrobí do týždňa váš muž?“ pýtam sa jej. „Dvanásť až do štrnástich zlatých, a z toho sotva mi dá tri zlaté a aj to len vtedy, keď mi neuteče,“ pravila žena. „To je veru málo“, na čo ona trpkým úsmevom riekla: „Keďby mi aspoň to zostalo; ja by som s tým, a čo si ešte k tomu prirobím, celkom dostatočne vyšla, ale ja musím z toho celú roľinu živiť a keď útorok prínde, jestli nechcem, aby ma bil, musím mu ešte zlatku, alebo dve dať na útraty, ponevác už nič nemá.“

„A kam-že to dá“, pýtam sa jej celý ustrpnutý. Žena natiahla krk, jakoby moje posledné slová nerozumela a ukazujúc na krdel mužov na konci ulice pravila: „Už mi ho zas vedú.“ Asi päť socialistov obklopilo delníkov od výplatky idúcich a viedli ich do spolkovvej miestnosti, kde pri hre až do bieleho dňa trvajúcej vyberali asi na dvacateraký cieľ svojej strany. Takýchto príkladov obzvlášť vo väčších mestách najdeme na tisíce. Socialisti ukazujúc sa priateľmi a vykupiteľmi delníctva, sľubujú mu nový raj v budúcom novom štáte, kde nebude práce a starosti, za to ale odierajú ubohý ľud nepočnými sbierkami. Delník, ktorý im do pazúrov upadol, musí platiť, bárs nevie, jako, kde. A načo? asnaď na svoje nemocnice, alebo na svojich súdruhov k práci neschopných? O nie! Millions mnohé, ktoré sa takto nasbierajú, rozdelia medzi sebou hlavní a nižší vodcovia strany na podporu novín socialistických a na škriekanie daromné, ktoré agitáciou nazývajú. Z peňazí týchto nepostavili ešte ani jednu nemocnicu, pre trpiace človečenstvo ani jeden sirotár pre siroty podelníkov pozostalé. Smele môžeme praviť, že títo ešte nič dobrého nevykonali pre prospech delníctva. A pri tom menujú Cirkev nepriateľkou chudoby, Cirkev, ktorá nie len slovom hlása lásku, ale ju aj skutkami dokazuje. O týchto skutkoch lásky málo sa mluví, lebo Cirkev pamätajúc na slová Kristové: „Nech nevie ľavica, čo čini pravica“ nevytrubuje skutky svoje do verejnosti, ale koná ich kryto.

Bez kresťanskej lásky neni šťastia pre ľudstvo, zvlášte ale pre chudobu. Viďme len, v jak hroznom stave boli za časov pohanských — pred Kristom — chudobní ľudia!

O bol to hrozný stav! Pracovné triedy boly pokladané všeobecne za otrokov. A otrokov bolo len ku pr. vo veľríši rímskej $\frac{2}{3}$ obyvateľstva vôbec. Boli to ľudia bez všetkých práv, ktorých ešte aj spisovatelia niektorí tých časov za ľudí nepovažovali, a preto sa horšie s nimi nakladalo, než s dobytkom. Mohli byť predaní, alebo kúpení, jako dajaká vec; nikto sa nestaral, keď ich pán v hneve po tucte povráždil, alebo s nimi ryby krmil. A priam tak neciteľní a nemilosrdní boli svobodní a bohatí občania k chudobe. Slysmeže len, jako sa vyslovil známy mudrc Plato: „Zobrákov má policia vyhnať z krajiny; nešťastníkov, nemocných bolo by najlepšie zavreť do chrámu a nechať ich tam hladom zomreť.“

Tak sa viedlo chudobe za časov pohanských. A ani dnes bohatí neverci a pracodarci bez viery neni sú o nič lepší. Aj oni považujú

delníka za vec, za nástroj k zbohatnutiu. Keď sa chudák v jejích službe zodral, nechali by ho zahynúť hladom, keď by to štát kresťanský nebránil. Ústavy pre chudobných, pre starcov a pre k práci neschopných, sirotáry, nemocnice a bláznice, slovom všetky dobročinné ústavy bárs jakého mena zaviedla najprv Cirkev svätá a kresťanské náboženstvo. Milosrdné sestry a milosrdní bratia, iné rády a ústavy (jako na pr. milosrdný spolok svätého Vincenca), ktoré sa zaujímajú za biednych a opustených, v telesnej, alebo duševnej biede postavených, — toto všetko je dielom Cirkve.

A nepriatelia Cirkve ešte sa opovažia Cirkev nepriateľkou chudoby nazývať. Pozrite ešte na jeden vzácny príklad, ktorý vám stojí najbližšie na našeho vzácnej a blaženej pamiatky jednúc hlavného pastiera Augustina Roskoványiho? o kto by medzi nami neznal toto skvelé meno, tohoto anjela sviatosti a dobroty v ľudskom tele? kto by sa smelo odporúčal tohoto dobré skutky úplne opísať, ktoré sú nám známe; a čo máme povedať o tých, ktoré tak činil, že jeho ľavica nevedela, čo čini pravica? veď on, jak nekedy sv. Martin, svoj vlastný plášť stiahnul s tela svojho, aby prikryl zimou mrznúcu chudobu. „Almužnie jeho porozpráva všetko shromaždenie svätých“. Alebo pýtam sa vás, kto napomáha viac chudobu, než Cirkev a všetky tie ústavy, ktoré sú pre chudobu uvedené? A predsa sa najdu, ktorí sa opovažia povedať, že Cirkev je proti chudobe a nič dobrého nečini pre chudobu! To je najväčša nevďačnosť.

Cirkev bola po všetky časy a bude vždy pravou a vernou ochraniteľkou chudoby tak svojím učením, jako aj skutkami milosrdenstva. Veď ona pamätá na slová svojeho nebeského zakladateľa: „Buďte milosrdní, jako aj váš Otec nebeský milosrdný je.“ Dávajte, a bude vám dano (Luk. 6,36.) „Amen, pravim vám, čokoľvek ste učinili jednému z týchto maličkých bratov mojích, mne ste učinili (Math. 25,40.)

Neočúvajte teda daremné kriky nepriateľov Cirkve našej, ale vážme si ju, jako opravdivú priateľku chudoby, pridržajme sa verne jej učenia a činnme aj my skutky mylosrdenstva dľa možnosti svojej.

Jestli sme ale chubní a nedostatok trpíme, pamätajme na svojho Spasiteľa, ktorý sa v chudobe narodil, v chudobe svoj blažený život strávil, nemajúc, kde by hlavu sklonil a priam týmto chudobu posvätil.

Tešme sa, že náš nedôstatok, naša núdza, jestli ju s odovzdaním do vôle božej

s trpezlivosťou znášame, hojnej odplaty dôjde v nebesiach, kde nebude viac žiaden nárek a plač, ani žiadna boľasť, lebo sa prvé veci pomiňaly, tu sotre Boh každú slzu z očí našich.

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.

(Pokračovanie).

Jozef Šimek (Bp.) 1 zl. 45 kr., Dr. Jozef N. Janda (Bp.) 5 zl. 10 kr. (ku ktorej summe Kath. Tokár prispela s 3 zl. 50 kr. a Maria Summur s 1 zl.); Jozef Belko (Bp.) 14 zl. 70 kr. Do hromady už i s prv vykázanou summou 242 zl. 78 kr.: 264 zl. 03 kr.

V Budapešti, 16. jan. r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda

Sriadenie židov v Persii.

Že židov ani v Persii nemajú veľmi radi, to dokazuje nadráženosť veľiká tamejšieho obyvateľstva oprotivá židom, a najnovšie vydané nariadenie od šah-a. Prv, nežli by bol vydal svoje nariadenie, povolal k sebe z celej krajiny židovských rabínov a povedal im: lebo prevezmete tureckú vieru, alebo sa mi pakujete z krajiny. Rabíni židovskí prosili šaha, aby im dal čas na rozmyšľanie; za ktorý čas — oni sa po celej krajine modlili — aby šah sa odebrel čím prv na druhý svet. — Šah ale nezomrel, židovskí rabíni vyslyšani neboli; lež na miesto toho týchto 12 bodov vyhlásiť nechal po krajine: 1. Každý žid musí nosiť oholenú hlavu; 2. žid musí len pešky chodiť, na voze viesť sa nesmie; 3. žid nesmie nosiť rúcho europejske; 4) žid musí nosiť také rúcho, ktoré ho hneď oddelí od druhého človeka; 5. židovská žena nesmie nosiť závoj (šlajer) na tvári; 6. židovka nesmie po ulici perské ženské obleky nosiť; 7. židi nesmia vyššie domy stavať, jako majú jejich spolubčania; 8. židi nesmia v noci po uliciach chodiť; 9. na jarmokoch židi nesmia predávať potravné články; 10. keď žid zomre, majetok jeho prenesený bude na toho, ktorý opustil židovstvo najprvší; 11. ten žid, ktorý opustil židovstvo, a neskôr zasej ostane židom, na 10 rokov ide do áreštu; 12. každý žid musí nosiť na prsia tabuľku, na ktorej musí byť napísané: „Moošh ih“ (ja som žid). Úradníci perskí toto nariadenie musia prísno previesť.

S našej stránky by sme neboli od toho, čo by jaké-také body z tohoto prevzaté byly aj u nás. Pravda je, že židia majú poriadno krivé nosy, tak že

ich každý pozná, nuž ale keď by mal ešte aj cedulu: s nápisom „ja som žid“ — každý by sa ho varoval.

To by tiež nebolo zle, aby v tých kaštánoch chodili u nás vždy, v ktorých privandrovali cez Skalite z Poľska a v jakých chodia aj dnes v Krakovskom kažmíri.

Že aby peši chodili židi, a vozit by sa vôbec nesmeli — to by bolo dobre,

Ja by som ale ešte dodal: nesmie kupčiť s drevom, nesmie mať sklep a krčmu.

Vtedy by len bolo! Kysucký ľud by medom a mliekom sa choval, Povážie, oravská a liptovská stolica by ožila.

Na dnes si pomáhajme len sami, jako vieme. Heslo naše nech je: „Krestania, kupujte len u krestanov“ — a už sme mnoho vykonali! Čačan.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Krestana“, aby nesadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, čo není ducha krestanského.

Ako vlani, tak i teraz sme vydali

„Krestanský Kalendár ľudovej strany,“

ktorý je obsahu veľmi zajímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne. Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O pár dní výjde z tlače. K dostaniu je pod nápisom: **Ernest Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.**

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej strany rozsievali.

BESEDNICA
Hrob.

Ešte si len tak jakosi
 Z dialky myslím na teba,
 Už ma ovieva duch hrôzy,
 Stojím, jako bez seba:
 Ty strašlivý dom temnoti,
 Čo zavieraš všetkých dôb
 Ľudí vyšlých z tej časnosti,
 Desivý a strašný hrob! —
 Keď do hĺbky pozrem tvojej,
 Hlava sa mi zatočí,
 Nohy trasú v bázni bôlnej,
 Slzy lejú sa z očí:
 Lebo ty očakávaš na mňa
 S dychtivosťou lučného
 V každom čase bez prestania,
 Aby si do tmavého
 Zalára svojho čím skorej
 Bytnosť moju pohltiť
 Mohol, a nie možno z tvojej
 Väzby sa vyslobodiť.
 Bez ľútosti ty skovávaš
 Krásu, silu, mladý vek,
 Hodnosť, múdrosť pochovávaš,
 Nakonania s tebou niet.
 Na človeka ty nehľadiš,
 A čo v tomto živote
 Vňadou kvitlo, to obrátiš
 Na prach, oddáš ničote. —
 Takto kvili maloduchý,
 A predsa hrob neni tak
 Veľmi príšerný a trúchly,
 Ale skorej naopak: —
 Nohy tvoje keď klesajú
 Pozbavené dŕžosti,
 Údy ostatné nemajú
 Tiež nijakej prížnosti:
 On ťa čaká s odpočinkom
 Sladkým v plnom pokoji,
 A ten sa ti po tolikom
 Veru zide po boji, —
 Keď ťa každý odsacuje,
 Odoháňa od seba,
 V biede nikto neľutuje

A nestoji o teba:

Hrob ťa vďačne prituluje
 Ta do lôna svojeho,
 On sa nad tebou smiluje,
 Prijme opusteného,
 Kolkorazy ani nevieš,
 Od súženia kde stojíš,
 Hnev, nenávisť ťažko nesieš,
 Zúfalstva sa až bojíš:
 A hľa! čím do hrobu vstúpiš,
 Nikto nemá s tebou nič,
 Súženia viac nezakusíš,
 Zmyznul útrap tvojich bič.
 Neľakaj sa teda hrobu,
 Synu milý, temného,
 Považuj ho v každú dobu
 Za priateľa verného.
 Takým sa ti on skutočne
 Dokáže aj jednúc byť:
 Len hľad' život tvoj statočne,
 Bohumile dokončiť!

K.

V poslednej hodine.

Pred dakolkými rokami volali duchovného do
 mestského špitála k ťažkonemocnému. Ten chorý
 robotník do tej doby nechcel sa s Bohom smeriť.
 Vela sa schádzal so socialisty, viery ceikom zabavený
 bol, spolu ale i pokoja a spokojnosti. Jeho zúfalstvo
 i tou hroznou myšlienkou bolo zväčšované, že v tak
 mladom veku musí svet opustiť.

Kňaz ho láskave oslovil.

Dajte mi pokoj; idte, odkiaľ ste prišli; — od-
 vetil nevlúdne nemocný.

Duchovný vypytoval sa ho, jako sa má, čo mu
 chýba.

Ten ale hrdo odporoval, odpoveď len takúto
 dal: Povedal som vám, aby ste sa vzdialili. Viem, že
 na tom špekulujete, abych sa vyspovedal, no z toho
 nič nebude. Ja už nič nedám na spoveď.

Hej, uhádli ste, priateľu — zneli s'ová kňaza:
 ja vás s Bohom chcem smeriť. Vy ste veľmi chorý,
 ľahko sa môže prihodíť, že v tú najbližšiu dobu mu-
 síte sa pred sudcom Bohom ustanoviť.

To mi je všetko jedno; nevyspovedám sa kľúďte
 sa, odkiaľ ste prišli — grobianil chorý.

No jestli sa naskrze nechcete spovedať, dobre,
 zodpovednosť vás tlačí; lenže tak grobiansky by ste
 s nikým nemali zachádzať, kto vás navštími.

Nato sa trochu zhákol. Mlčal. Znovu som ho
 prosil, aby pamätal na svoju nesmrteľnú dušu.

Čo? Spovedať sa? Ale povedzte že mi, či vy
 veríte v spovedi?

No to je len obrázka čo ste z úst vypustili. Čo
 ma za pokrytca považujete? Kebych nebral ohľad na
 váš biedny stav, hneď bych vám chrbát obrátil. Ke-
 bych neveril v spovedi, vtedy bych ani tu nebol;
 nemrhal bych čas na darebáka od Boha odvráteného,

lež bych sa radšej prechádzal v tomto peknom čase. Nemocný mlčal. Na moje tvrdé slová nedal odpovede?

Kebych neveril v spovedi, nespovedal bych, a nespovedal bych sa.

Čo? I vy sa spovedáte?

Ovšem! — Aj kňaz tak sa musí spovedať, ako hockto iný.

No to zas počujem prvý kráť; mne socialistickí priatelia vždy vytrubovali, že kňazi len preto spovedajú, aby sa dozvedeli tajemstvá ľudu a tak ho v hrsti mali; oni sami ale nespovedajú sa.

Jako v iných veciach, tak i v tejto vás nesvedomíte oklamali; Znovu tvrdím, že každý kňaz musí sa spovedať, ešte aj rímský pápež.

No vtedy ma previedli, oklamali.

Či sa vy modlievate? Pýtal sa ho duchovný.

Za oných časov hej, od rokov ale už ani do kostola nechodím, pretože som sa v socialistických spisoch dočítal, že kňazi ohlupujú svet; nemodlil som sa, lebo to za zbytočné vyhlasovali.

A teraz sa chcete modliť?

Hej; chcem.

Klakol som k jeho posteli, a počal som sa modliť.

On sa so mnou modlil. Ešte sme len pri tých slovách boli: Chlieb náš vzdajší . . ., a už hraly drahocenné perly, slzy kajúcnosti v očiach chorého. Pokojne som pokračoval v modlitbe. Keď sme prišli k slovám: A odpusť nám naše viny . . ., už na hlas fnukal a plakal.

Chcete sa spovedať?

Hej; veľmi vás prosím, buďte mi v tom na pomoci.

H-eď si kňaz sadol a vyspovedal chorého, ktorý vela slz vylial.

Po rozhrešení smerený bol. Pokojný bol. Sama číra pokora; každého dojala jeho vrúcnosť, ktorú on preukázal pri sv. prijímaní.

Ďakujem vám, otče duchovný, dobre, že ste ma osvietili. Oh jako-že som mohol veriť tým šudárom.

Duchovný mu sľúbil že ho na druhý deň navštívi, lenže to už nebolo možné, lebo sotva sa vzdialil, po jednej hodine vypustil v svätej spovedi očisteného ducha.

Ktosi.

Veličenstvo na výsluchu prijal Luegera.

Dr. Lueger, tento výborný nadmešťanosta mesta Viedne prosil jeho veličenstvo, aby svojou prítomnosťou vyznačil bálovú záberu mesta Viedne, ktorá vydržiať sa bude 5. febr. Veličenstvo prisľúbil vyhovieť prosbe tejto.

Cisarské jubileum. 15. juna bežiaceho roku nemecky cisar Vilhelm II. bude sláviť 15 ročné jubileum tej pamiatky, že zaujal nemecký prestol cisarský. Vo všetkých vrstvách nemeckej spoločnosti veľmi sa chystajú čím nádmernejšie sláviť túto pamiatku. No toľko vieme, že socialisti nie radovať sa, lež skorej snáď smútiť budú, pretože títo viery zbavení ľudia nepovažujú vrchnosť za takú, ktorá by od Boha pochádzala.

Arcibiskup na dvojkole. Coventský arcipastier od kňazov svojho biskupsta do daru dostal nádherný velocipéd, a od tej doby každý deň sa prechádza na tom dvojkole.

Ovocie sv. misií je tak veľké, že sa to ani dostatočne opísať nedá. Tak ku príkladu v Lopašove po nich uvedený bol v decembri spolok triezlivosti. Na nový rok ale otvoril sa pretravný spolok, proti ktorému hrozne vrú tamejší úžerníci. O socialisme tam ani reči nenie. — V Skalici tiež boly missie, a už i tam kvitne spolok triezlivosti.

Krestanská štedrosť. Anna Kozma zanechala v porukomstve 25 tisíc zlatých na katolícku sirotnicu, ktorá v Koložvári sa má založiť. — Stolnobelohradský veľprepost 1000 korún daroval ovode svätého Jozefa v tomže sídelnom meste.

Návrat. V prostred januára v meste Pápa rečonom prijal do lona cirkve kalolíckej tamejší farár devy Alžbetu Eke a Barboru Bačo, i mladíka Jozefa Seke-reša. Všetci boli predtým kalvíni. Utešenou rečou ich oduševňoval duchovný, aby verne plnili povinnosti tej viery, ktorú prijali.

Pekná obec ! ? ! O Orošháze píšú noviny, že vlani falošné zlatovky prišli do obehu, v tomto bolo 241 s tancom spojených zábaviek, 132 ľudí osvedčilo sa za beznábožných; tisíc aj 34 zaujatí úradných sa tam previedlo. Samé to pekné veci.

Zlodej jednatel H. Goldštejn už od roku kradol cestovným na budapeštianskej železničnej stanici západnej šaty, kabáty, atď. Konečne podarilo sa chytiť ho. On je už 66 rokov starý, zamesknania žiadneho nemá. Dľa mena by mal k vyvolenému pokoleniu patriť tento bezkrýdelný vták.

Trenčianski vlastenci. Známo je, že v Trenčine mnoho je horlivých vlastencov. Nedávno fabriku na cukor chceli postaviť a vopred vyhlasovali, že ako oni pomáhajú obohému ľudu. No teraz na svetlo vyšlo, že komu usilovali sa pomáhať. Z fabriky nebude nič, a predsa 25 tisíc zl. útrat narátalo sa účastinárom. Toto mnoho zdá sa byť za prekonanú prácu a preto jeden pán Trenčan protestoval v trenčianskych novinách proti 25 tisícovému honoráru. Teda i to horúce vlastenectvo nič nechce pre vlast urobiť — bez dobrej pláce!

Nový most v Bytči. V ministeriume premávky ustánilo sa už stavanie nového železného mostu v Bytči (trenč. st.) Trovy stavby obnášať budú 230 tisíc zl. Vláda prispeje s 105 tisíc zl., obec dá 10 tisíc zl. a stolica na ľarchu mýta na moste vyzdvihne požičku 115 tisíc zl. Toto bude už štvrtý železný most nad Váhom v Trenčiansku. Kysučanom tiež sľúbili most, ale ešte pred tou chýrnou varínskou voľbou. Kým pán Šipeky nebol potvrdený za ablegáta z mostu nemohlo byť nič.

Rozširuje sa socialismus už i okolo Jagra. Tamejší ľud zvlášte plané časopisy židovského socialismu kazia.

Hrozny požiar bol na nový rok v noci v Komárnanskom Svätom Petre. Ukrutný vietor za dakolko chvíľ celú dedinu učinil korisťou ohňa. Viac radov na žobráciu palicu vyšlo.

† **Julo Matyášovský**; krajinský vyslanec ružomberského okresu zomrel. Pre jeden rok nebolo hodno tak driapať sa za tým mandátom.

600 korún poslal pápežovi gr. Ferdinand Zichy z príležitosti diamantového jubiléumu.

Španielska kráľovna pápežovi poslala na pamiatku zlatý kríž v cene 130 tisíc zlatých. Turecký sultán ale zlatý prsten v cene 27 tisíc zl. postal sv. Otcovi.

Vysoké vyznačenie sa ušlo milosrdnej sestričke, predstavenej to v Marianostre. Táto Dominika Schreiner korunným zlatým krížom bola vyznačená od Veličenstva. Nech ju Pán Boh živí!

Kresťanské milosrdenstvo. Posv. biskup Ján Majorossy v Koloči založil základinu 7000 korún obnášajúcu, ktorej úroky chudobné školské deti majú ľaháť.

Milosť ducha sv. Vo Füleku slávne navrátila sa do lona cirkve katolíckej protestantska Terezia Faragó.

15 tisíc 128 korún obetovalo mesto Viedeň vlani na stavanie nových škol. Zatiaľ liberáli panovali vo Viedni, na školy sa neušlo toľko.

Horlivosť Slovákov. V Budapešti pracujúci Michal Murány a Michal Supica nasbierali na obnovenie oltára kostola terchovského 100 zlatých, a tú summu už i odoslali tamejšiemu pánu farárovi. Nech Pán Boh živí a hojným požehnaním obdarí tieto horlivosťou vynikajúce duše statočné.

Kresťanský potravný spolok u žida kupuje v Podkonici potrebné veci. To je tiež čudná vec. Mali ste si radšej ani nezaložiť ten spolok, lež i bez neho ste mohli u žida kupovať. Jako nám ztadiaľ istý horlivec píše, v tej veľkej obci skoro ani nepoznajú Kresťana.

Vyznačenie ľudáka. Zahrebský arcibiskup vymenoval Juraja Peceka, farára v Tüskeszentygyörgyi, za cirkevného školdozorca. Tento vyznačený pán je neohrozený privrženec ľudovej strany.

Milosť Ducha sv. Vo Vörös-Berényi mladíci 21 ročný Štefan Vadaš a 19 ročný Jána Vadaš navrátili sa do lona cirkve katolíckej, opustiac vieru protestantskú. — V Makove koncom decembra 19 ročná Julianna Varga (kalvinka) složila vyznanie viery katolíckej. — V Nagy-Medveši 53 ročný Michal Taucher tiež sa navrátil do lona cirkve katolíckej. Pred tým protestantom bol.

Lueger a nový poriadok v Magyarorságu. Na zasadnutí dolnorakúskej provincie ostro vystúpil Lueger proti novému poriadku nášmu. Povedal, že keď si rakúsky občan z Uhorska chce ženu vziať, toľké neprijemnosti sú, že je ten sobáš skoro nemožný. Rakúske predstavenstvo vraj skorej dostane z Číny potrebné dokumenty, nežli z Maďarorságu; to sú vraj asiatické pomery.

140-tisíc zlatoviek dostal jeden chudobný fiškál. Jedna chudobná švajdlena totižto pravotila sa o dedičstvo, ktoré asi 700-tisíc zlatých stálo. Fiškál sa zaviazal, že nevyhrá-li pravotu, on zaokryje útraty; jestli ale vyhrá, švajdlena bola zaviazaná piatu časť mu dať z celého dedičstva. Podarilo sa mu.

500 zlatoviek nechal rozdeliť chudobným vesprímský biskup barón Hornig na viaróze. Okrem toho veľa šiat a pokrmu doprial chudobe. Takto vyzera kresťanský socializmus: čo je moje, to je tvoje. Viery zbavený socializmus ale nesvedomite vreští: čo je tvoje, to je moje. Rozmýšľaj, čitateľ, naľ vážnym rozdielom týchto vet.

V Indii mor zúri už od dávnejšieho času; tejto pliaže nevedia nijako cestu zastaviť. Len v Bombay zomrelo doposiaľ 12-tisíc ľudí následkom tejto pliahy.

7300 rozličných druhov (sortí) vtákov je na zemi. Ponevác ale aj takých vidiekov je ešte dosť na zemi, kde prírodoskumatelia ešte neboli, tedy skutočný počet druhov vtákov prevyšuje toto označenie.

Poľovačka na vidry. Na okolí rieky Sávy v posledných časoch v takej miere sa rozmnožily vidry, že tamejší obyvatelia na vrchnosť sa obrátili s tou prosbou, aby zariadila poľovačku na ne, lebo vraj všetky ryby im vykynúžia. Je to trochu ťažká vec, na vidry poľovať, a veľkú trpezlivosť potrebuje, lenže koža v zime zastrelenej vidry drahá je a i mäso z nej môže sa upotrebiť, zvlášte v pôstne dni.

V Sobote zmizol slúžny F. Papp. Mladej manželke napísal krátky list, v ktorom stojí, že nechce zomrieť na poli verejného účinkovania. Do terajška nepodarilo sa ho vynajst.

Veľká bieda trápi socialistov v Banátoch, ktorí v lete strajkovali, teraz ale násilím sa vyhrádzajú. Je tam asi 15 tisíc takých ľudí, ktorí v tej najväčšej núdzi sa nachádzajú. No viery zbavení bedári obráťte sa na vašich košerových vodcov, ktorí vás zviadli, aby vám dopriali almužnej!

Úroda žita v r. 1897. Toho roku o 82 miliónov a 200 tisíc metrických centov menej žita sa urodilo, nežli vlani. Najväčšiu škodu utrpely toho roku Rusko a Uhorsko.

Rozprestiera sa beznáboženstvo u našich kalvínov v tak hroznej miere, že im vlasy hore stávajú a rukama zalamujú, prečo len podporovali tie cirkevnopolitické veci, ktoré len pre nich sú zlom-krkom. Hja už je po zde, milý drozde! My ich neľutujeme, však len to našli, čo hľadali. Česť ale hroniackym evanjelikom ktorí v boji proti cirkevnopolitickým predlohám s katolíckmi držali.

Bohaté Anglicko. V r. 1897. 126 takých osob zomrelo v Anglicku, ktoré v porukomstve aspoň 500 tisíc korún nechaly po sebe. 55 takých osob tam zomrelo, z ktorých každá 5 miliónov korún zanechala. Americký boháč Winnans len v Anglicku zanechal 60 miliónov korún. Poznamenat musíme, že je reč len o nehnuteľnosťach. — Spojené štáty v Amerike ale tak si stoja, že tamejší občania len mesačne o 700 miliónov viac zarobia, nežli koľko zpotrebujú.

Veľká poľovačka bola v prešporskej Jakubovej u kniežata Mikuláša Pálffy-ho. Zastrelilo sa 3350 zajacov, 64 sŕn, 500 jarabíc. Sám gr. Károlyi zastrelil 310 zajacov.

Dôroba zlata v r. 1897. učirí v Amerike 80 miliónov dollárov, na celom svete sa ho len trikrát toľko dorobilo.

Velociped (dvojkol) v službe duchovných.

Jednúc prísne bolo duchovným zakázané fajčiť a šnupať; teraz ale už nikto sa nezastaví na tom; teraz ľud by sa pohoršil, keby duchovného videl na tých dvoch kolečkách gummových bežaf; príde ale čas, že i toto prestane byť nápadné.

V Anglicku duchovní už chodia na velocipede. Sami biskupi nemajú námietky proti tomu. Vo Francúzsku je to zakázané, do ďaleko ležiacich obiec ale môže ísť duchovný na velocipede.

Satmársky biskup Meslényi zakázal svojim kňazom na velocipéde chodiť, čo schválila aj Congregacia biskupov a mníchov v Ríme, považujúc velociped za takú vec, ktorá znebezpečuje zdravie a život, zapríčiňuje pohoršenie a podkopáva vážnosť stavu duchovného. Čo ale len na satmárske biskupstvo sa vzťahuje.

Je síce pravda, že ľud s podivením sa díva na kňaza na bicykli bežiacého; či ale toto podivenie môže sa menovať pohoršením? Vtedy by nebolo dovolené ani jazdiť, plávať, atď. Aj upotrebenie dvojkola len zpočiatku vzbudzuje podivenie.

Behajú na dvojkole aj vysoko postavené vážne osoby, preto ale ich autorita nezhyne. Prečo by tedy s tou istou vecou podkopal svoju autoritu duchovný?

Zdraviu tiež neškodí dvojkol pri miernom upotrebení, lebo však by ináč lekári neupotrebili ho. Ba velocipedovanie vyvíja tak telo, jako i schopnosti ducha.

S bicykla nemusí človek padnúť, dá-li koľký-tolký pozor. Kuriplach ale i bez bicykla si môže ľahko nielen nohu, ale i krky zlomiť.

Duchovný aj tak nepohybuje sa veľa, škola, kostol, izba veľa času zaujmu. Väčšie pohybovanie tela je potrebné, aby človek i v starom veku schopný bol práce. A k tomuto cieľu znamenite slúži dvojkol. A potom v koľkých obciach celkom oddelene od sveta je prinútený žiť duchovný. Neráz cíti, že by dobre bolo poshovárať sa s cvičeným človekom, s kňazom. Lenže jeho duchovní susedia ďaleko bývajú od neho. Dvojkolovanie odpomôže i tomuto.

A potom neráz, jako na chytre treba k nemocnému ísť, duša mu už na jazyku sedí, pešky prineskoro ta dôjde duchovný. I v tomto ohľade môže dvojkol dobré služby konať, následkom čoho príde duše do poriadku, ktoré by ináč bez spovedí, v hriechoch byly musely pred B ha ísť.

A tak následkom ktorej okolnosti by sa malo zatracovať jednanie dvojkolujúceho kňaza? Miera a vážnosť i v dvojkolovaní sa dajú zadržať, v ktorom páde kto by mal námietky proti tomu?

Dr. Jožko Prísny.

Nové časy, nové mravy, nové duchovné pastierstvo.

Na válnom shromaždení budapeštianskeho kathi. kruhu gr. Mikuláš Moric Esterházy povedal tieto významné slová: „Katolíci, prekročme prach kostola, a idme, von do spoločnosti.“ Ano významné sú tieto slová preto, pokiaľ ony poukazujú na tú povinnosť, ktorá očakáva na nás katolíkov — a zvlášte na kňazov dnes, keď duch pohanský a chladnosť oproti všetkému, čo je katolícké, rozširuje sa po svete.

Kedysi tak v mestách, jako i na dedinách, duchovný otec bol všetko všetkým; na jeho hlas počul každý, jeho prirodzené vodcovstvo uznal každý, čo on povedal, stalo sa, lebo v ňom videli všetci čosi božského, a to preto, lebo ľudia mali vieru, mali dobré mravy. Dnes sa časy premenily; nové mravy, nové časy nastaly.

Dnes duch židovsko-liberalistický tak ofúknul nielen pánov a remeselníkov, ale aj roľníkov, gazdov, že aj títo poslední, nevinú sa tou láskou, tou dôverou k svojmu duchovnému otcovi, jako to činili jejich otcovia. Prečo? pokiaľ viera oslábila u nich a spolu aj mravy. Nečudujme sa tomu, že mnohí nechodia do kostola v nedeľu, že v piatok mäso jedia, že veľkonočnú sv. spoveď nevykonávajú, že otca svojho duchovného vzdýcky — všade a vo všetkom nepočujú, že pri voľbách za mizernú flašu páleného — dušu svoju zapredajú a na liberálnu hlasujú, nečudujme sa nie! Oni sú nezdraví, nové časy jejich vieru, jejich mravy podryli tak, že nevedia žiť pre Krista, ale tomu len, čo vidia, a čo jedia — piju.

A hľa tu som prišol na tretí brd môjho krátkého článku, na nové duchovné pastierstvo. Ano, naše časy požadujú nové duchovné pastierstvo, aby sme si tu ohromnú a väčšiu časť nášho katolíctva, ktorá kostol nenavštevuje — a jak, aj tu len zo zvyku, získali. Nesmieme sa uspokojiť s tým, čo my v kostole konáme, nesmieme sa uspokojiť s kazateľnicou, nesmieme byť, jako to naši nepriatelia žiadajú, len kostolní kňazi, ale apoštolskí; musí sa ísť k ľudu von z kostola, ktorý už viac k našej spovednici nejde, ktorý kostol nenavštevuje, musíme prach kostola prekročiť všetci a ísť k ľudu; musíme sa obznámiť s ľudom a poznať jeho spoločenské a hmotné potreby. Ano, apoštolské naše účinkovanie musíme čisto z účinkovaním hospodárskym a spoločenským započat teraz. Toto sú potrebné násudky nášho cirkevného účinkovania.

Missionar, apoštolské účinkovanie a pastorecia, toto musí dnes napredovať, jakožto výsledok nových mravou v našich časoch.

Naproti včulajším kostolným a úradným farám, postavme fary missionárske, apoštolské, lebo tieto posledné sú tak staré, jako stará je cirkev, ba opravdive zo začiatku takto vyzierala cirkev. Len na kostol výlučne sa neopierajme; úradom nesmie byť fara, lebo nemá byť.

Toto cirkev nezná, a kňaz znať nesmie, lebo úrad má svoje hodiny, a kňaz nie dľa hodín, ale vždy má byť po ruke svojim veriacim.

Ľud, ktorý znemravnily vyššie kruhy, tento dobrý ľud, musíme vyhľadať v dome jeho, musíme mu byť na ruku v živote spoločenskom, aby videl, že mu všade dobre chceme; aby videl v nás ochrancu na poli spoločenskom, a premení sa všetko.

Heslo naše teda nech je: „nie úradné, ale apoštolské fary!“
Starý Čičan, figliar.

Prosté a figliarske nápady.

Pytač: Veľkomožná pani, ja bych sa rád oženil a spokojný bych bol s vašou dcérou, len mi povedzte, či dobrou svokrou budete, lebo tejto sa najviac bojím.

Vdova: No keď sa tak veľmi bojíte svokry, nechajte dcéru v pokoji a vezmite si mňa, vtedy nebudete mať svokry.

DOPIŠY.

Z ČACHTIC, 1. jan. 1898.

Vážení pán Redaktor!

Od nás, ani nepamätám, kedy bych bol dajaký dopis čítal. Ja som síce luterán, ale môj švager mi vždy požičia „Kreštana“, ktorého ja veľmi rád čítam, lebo my luteráni nemáme takých noviniek, ktoré dfa chuti ľudu jednoducho predať ale jaderne by vedely pravdu povedať.

Veľmi som sa začudoval, že toľkí prestupujú do katolíckej cirkve, jako som sa toho vo vašom chýrniku bol dočítal.

Viete, ja bych mal tiež chuť k tomu, ale keď je tu len fažko opustiť vieru rodiča, bárs pán kaplán tu najší bol raz kázal o tom, že však pred časom Lutherovým naši predkovia katolíci boli.

S katolíkami došť priateľsky sa snašame; ponevác my tu nemáme kostola, do katolíckeho chodíme, kde veľa dobrého a pekného počuje človek.

U nás si dobre stojí ľudová strana; pán netár nič nemôže si proti nej pomôcť; ľudia hovoria, že keby do kostola chodil, keby dal Bohu, čo Bohu patrí, vtedy by viac dali na jeho reč.

Aj to je dobre, že počet židov ubýva. Pán farár totižto založil pomocný spolok, a jako mi môj kmoter povedal, i potravný spolok bude s pomocným nezadlho spojený.

Je to veru dobrá vec, taký pomocný spolok mať, kde človek na svedomité úroky môže peniaze dostať. Hlava spolku je veľkom. katolícky pán tatík, ktorý veľmi vlúdne a priateľsky zachádza nielen s veriteľmi, ale aj s dlžníkami.

Nádej mám, že v najbližšom čase viac vám budem moc písat. I deti sú v izbe, a i moja stará ma mylí s kašlom, práve preto mi to nechce jakosi ísť.

Prosím vás položte tieto riadky do „Kreštana“, jestli myslíte to za dobré, chyby ale vyhodzte ven z nich, a moje meno nezraďte.

Nech vás Boh kreštanov žehná.

S úctou:

N.

ČACA, 2. jan. 1898.

Vážení pán Redaktor!

Neni tomu tak dlho, čo sme ztratili nášho obľubeného p. kaplána. My sme smútili, plakali, mnohí ho nemôžeme ani teraz zabudnúť: židia ale sa tešili, radovali, radovali, jakoby najväčšieho nepriateľa sa povzbavili. Perse že táto zberba hlúpa nevie porozumeť zásady cirkve sv., nezná ducha Kristového, ktorý sa postára hneď o vodcu, jestli musel zanechať ten bývalý miesto svoje a takého istého oduševneného, neohrozeného muža poskytnie pre veriacich svojich.

Nám sa tak zdá, že čo sme ztratili, to nám je vynahradené, a veľmi prichytrá bola radosť židov; veci sa nezmenily, všetko tak, ide ako predtým, a mnohí židia s oveseným nosom chodia, keď vidia ísť nového p. kaplána.

Priam pred pár dňami mali sme voľbu výborníkov a spolu aj rychtára. Nevieme, jako môžu u nás voľby tak preádzať, že skoro nikto nevie o nich. Na jednom mieste vraj došť nám je ich dať vybubnovať

— vravil pán slúžny — však to každý môže počuť. Keď sme ale vážne vec predniesli a dokázali mu, že toto neni, nemôže byť dostatočným, ujistil nás, že odteraz na tom bude stáť, aby sa nie na jednom, lež na päť miestoch vybubnovaly každé voľby. Krásny účinnok! Ponevác nám to tak prisľúbil jako silného presvedčenia muž, očaká ame, či to aj splní!

Tichá bola tak voľba rychtárova ako aj výborníkov. Bývalý p. rychtár zas zostal rychtárom a výborníkov asi šesť nových všetci katolíci vynímajúc jedného židáka. Praje by bolo pri takýchto pomeroch vždy ct. spoluobčania, aby sme sa my popredku čím väčšia čiast ustálili, a nie len štyra, alebo päť riadili samostatne sa tieto veci, lež sporozumením všetkých tak sa prichystali k takýmto voľbám, aby každý vedel, na koho má dať hlas svoj! Rozvažujte nad týmto.

Jedna milá udalosť sa ešte pridala v mestečku našom. Driečne slečinky a šumní mladenci sa dali na tú smelú myšlienku, že budú hrať divadlo. Myšlienku nasledoval skutok; 2. januára večier hrali v súkromnom príbytku u p. Kompanka. Hra kapitáne vypadla. Tak krásne ozdobenú miestnosť, bínu a obleky sme ešte na Čaci nevideli; ale ani tak dokonále a každého prítomného okuzľujúce sme nepočuli po prvý raz hrať.

Obecenstvo bolo veľkým počtom súčasené; ešte aj p. slúžny prišiel, tojest obidvaja, bár neboli volaní, aby sa tam volaké nevlastenecké kusy nepostváraly. A bolo vám to pred tým večerom behania! Preto, že slovensky sa hralo, p. slúžny všemožne sa usiloval vec prekaziť; mnohí už aj to rozprávali, že nás dá rozohnať. A prečo? Preto, že je to po slovensky. On nám povedal, aby sme hrali po uhorský, neberúc do ohľadu, že ani naše obecenstvo, ktoré nás načúvať bude, nerozumie po uhorsky, a ani tí, čo hrajú, nemajú takú schopnosť v uhorskej reči, že by mohli v nej hrať. Tak teda sa musel uspokojiť s tým, že pri slovenskom slove a divadle sa pokochal.

Tuto by mal vytrubovať ten „Opratový Kreštan“ tú svobodu, ktorú my požívame! Tu by mal dokázať, jaká sladká je slovenčina, jako si ju ctia tí novomódní hazařici, keď ani len hrať nechcejú dovolíť v nej.

„SIROTA“ bola predstavená. Krásne sa podarila. Slečny: *Mariška Sikorova* (Marienka), *Štefinka Zellnikova* (Anička), *Anna Petrovska* (Javorova), *Anna Špalvon* (Sokolova), *Julia Hlava* (Vožarova) a *Herminka Balabacer* (družica) aj s ostatnými utešene hraiy svoje zástoje v národnom kroji; tak tiež aj mladenci: *Františ Špalvon* (Javcr), *Ferdinand Hirsch* (Lipovský), *Pavel Krkoška* (Sokl), *Bernárd Hazucha* (Štefko), *Anton Vodovský* (Janko) a *Ján Tomašovič* (družba) a iní znamenite zastúpili svoje zástoje.

Po dokončení predstavenia p. kaplán zařakoval obecenstvu za ochotnosť, s ktorou ich načúvali v mene hercov a herečiek, a povzbudil obecenstvo, aby tiež prispelo niečím k tým výdavkom, ktoré mali pri tomto dielci. Všetci prítomní s najväčšiou radosťou hneď boli hotoví, tak že pár zlatých sa sobralo.

Neskôr starší odišli, mladší ale zaskočiac si pri ľubozvučnej musike zabávali sa až do pol noci.

Prítomný.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krešťan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Motok. Behom deviatich dňov každý deň pomodliť sa loreťánske litanie a sedem otčenášov a zdravasov k sedemboľastnej Panne Marii, okrem toho v prvý a posledný deň spovedať sa a prijímať. Na každý pád ale treba to duchodovnému sdeliť. Žiadaná adresa v minulom čísle Krešťana je sdelená. *Lakej.* Fajka, káva a karty sú len pre zbytkára súce. — *Duchovný.* Pripravu ku svätej spovedi a prijímaniu veľmi vám môžeme odporúčať. — *Ján Chrapúň.* *Vrbové.* Najlepšie by bolo písať do Urmína p. dekanovi. Dovolí-li mi čas, odporúčať vás budem. — *Anna Jantauš.* *Vrbové.* Veľa šťastia k tomu vážnemu kroku. *Sliac.* Ďakujem za tých 8 zl. P. Bleskáň ti dačo pripomína. To je celkom múdro, že zas sa sídeme. Tento týždeň bola promócia. *Vrbka.* Ten istý je lebo kujon, alebo oplán. Ovocie skutkov prezradzuje jakosť chlapa. Škuľavé oči, krivé zuby, šmatľavé nohy, dlhý nufák, vypučené ústa mať: to je veru priveľa. — *Okol.* Ten troškár musel bláznivé huby pojest. — *Višnové.* Lutujeme vás. Sú to veru čudné pomery; a ten váš potok kedy začne na hor tiecť? No vtedy sa splní vaša žiadosť. — *Orešany.* Jaký človek, taká reč. Od zednára liberála khóšerovho čo môžete očakávať? Kde nenie svedomia, tam darmo hľadáme svedomitost. — *M. Moravany.* Pán Bleskáň sa vás pýta, kedy vyhoviete jeho žiadosti? Už vraj pol druhu roka čaká trpezlivo! — *Čachtice.* Krivánsky a Turčiansky preto nevydali toho roku sami ten kalendár, lebo vlni o dve sto zatých ich oklamali objednatelia, do dnešného dňa nezaplatili. — *Priateľ Szalavského.* Vy by ste sa, tuším, aj vlastného stienu Jakli. Hja veď už Kristus Pán povedal, že nenie možno dvom pánom slúžiť. Vám to, jako badám, už vyskočilo z pamäte, jako zachádzal pán Szalavsky s volbami. — *Viaceri:* Bezmenné zásielky neuverejňujú sa.

Sväto-Štefanský kalendár nedostať, ktorí vopred poslali naň peniaze, nech nám sdelia, čo im máme za ne poslať?

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poš-tára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho

udať u poštovej, direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Vyobrazenie.

Veľká radosť je v rybárskej rodine, o jedného člena je väčšia. Bogdán utešené nemluvniatko doniesol. Aj susedky sa sbehly, aby ho políbily. Maľučké sa tak usmieva na ne, jako by ich od dávna poznalo. Tak vystrkuje malé ručičky, jako by ich za vlny chcelo fahať. No a blaženosť matky kto-že by vedel vysloviť?

No výborný rybár bude z neho, — vravia prítomní. Veru aj také maličké dieťa veľkú radosť vie zapríčiniť celej rodine.

Knížná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne. Objednať sa môže tento mesačník u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove (Vác).

Modliaca a poučujúca knižka

„Priprava ku svätej spovedi a prijímaniu“ ešte vždy sa môže objednať u veľk. panej Lujzy Čery (Bpest, VI. Podmanický u. 15.). Soslovenčil ju Jozef Janda. Okrem všetkých potrebných modlitieb obsahuje toto dielo základné poučenie o tom, ako sa máme hodne pripraviť k sv. spovedi a sv. prijímaniu? Nielen deti, lež i dospelí veľa sa môžu z tej knižky poučiť. Cena (broš.) 10, (viaz.) 15 kr.; tak lacnej inej modliacej knižky v slovenskej reči nenie na svete. Zvlášte pp. duchovní a učítelia by ju mali rozširovať.

„*Veľká Novina*“, čili la saletteské pro-roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdelila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta.* 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Ešašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr., dostať ich u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove (Vác). Vrele ich odporúčame.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 12.20—12.85 zl. Raž 8.40—8.55 zl. Jačmeň na krm 5.80—6.15 zl. do pálenie 6.30—7.20 zl. na várku 8.00—9.50. Oves 6.20—6.45. Kukurica 4.80—5.10. Proso: 5.00—5.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

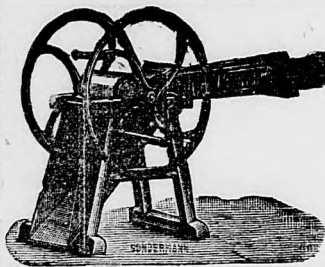
2. Olejové zrná. Lanové semen 06.00—00.00. Koprné semen: 08.50—00.00.

3. Strova: Veľká biela fúzula 7.50—8.00; tmavá 7.00—0.00 okružná 8.60—9.00, tankavé 0.00—0.00. Šošovica 09.00.10.00. Hrací 8.00 09.00. Čistý 13.50—20.00 zl.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

MICHAL TRESKOŇ

V Rytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žetvú, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievacky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluh a brány, amer. hrable, mašiny na lámanie stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Výkaz ceny a jakosti strieborno-ocelovej kopy

„SV. ANTONA“

vďaka pošle hocomu zdarma

JOZEF SOHR

Somogy-Szille,

jediný rozposielateľ týchto kosi.

Vážený Pane!

70-ročný človek som, z vôle božej už veľa kosi prešlo cez moju ruku, v poslednom čase ale už len kujem kosi, jednú chýrečnú kosec som bol.

Predsa v mojom živote vám prvému píšem, že tých po dva kráť poslaných 50 kusov z kopy Sv. Antona takej podoby a jakosti bolo, jako si to len žiadať môže dobrý kosec, a medzi tými 50 kusami ani jednej nebolo chybné a moja čelaď i susedi a gazdovia veľmi sú za ne povďační, a poprosili ma, abych vám ich vďaka a povďačnosť odovzdal, čo ochotne činim.

V Segzešti, 7. júna r. 1896.

Zostávam váš priateľ

Imrich Prohoda.

Urodzený Pán Jozef Sohr!

Objednané kosi oprobavali sme, či sú dobré; dobré boli; prosím poslať mi 20 kusov atď.

V Maklári (hevešská st.) 27. mája r. 1897.

Zostávam s úctou

Fraňo Stokker.

Vážený Pane!

Prosím, pošlite mi čím skorej 12 kusov kosi sv. Antona. Radostne vám sdeľujem, že vlni obsiahnuté kosi výborne boli a i pre ľahkosť tu na okolí veľmi sa páčili. V tomto roku pod istým ešte i dvakrát objednáť; dlhé majú byť 90 cm, prosím s doberkou poslať.

V Endróde, 28. mája r. 1897.

S úctou

Ján Gáči, kováčsky majster.

Pán Urodzený! Objednané a poslané kosi obsiahol som, výborne som s nimi spokojný.

Pre teraz prihlasujúcich sa po krátkom čase objednáť veľa kosi.

V Halmoši, 2. mája r. 1897.

S vlasteneckým pozdravom

Matej Czipoth.

Urodzený Pane! Prosím, na moje meno s najbližšou poštou 90 cm. dlhú dobrú kosi poslať, jako vlni so znakom sv. Antona.

V Ludanoch, 7. mája r. 897.

S úctou

Michal Mešter

Veľmi ctený Pán Jozef Sohr!

Znovu prosím mi poslať 10 kosi sv. Antona s doberkou, s obsiahnutými kosami úplne som spokojný.

V N.-Palánke, 20. mája r. 1897.

S úctou

Anton Mutter,
mlynár.

TLAČIAREN

SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPESTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými
písmami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačie týka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvlá tne vyzýva pozornosť preveleb. kňaz-
stva a obecných predstavenstvá na
úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posieľa

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATELSTVO

„KREŠTANA“

PRIJÍMA.

Krešťanský Kalendár ľudovej strany už vyšiel z tlače. Po slovensky. Cena 30 kr. ;
10 výtiskov 2 zl. 60 kr. ; 50 výtiskov 12 zl. ; 100 výtiskov 21 zl.

1 kus 30 kr.

© II. Ročník. ©

10 kusov 2 zl. 60 kr.

Nech žije ľudová strana!

Veľký kresťanský
Kalendár
 ľudovej strany
 na rok
 ❖ 1898. ❖

Vydáva:
 Knihlačiaren Sv. Gerharda.

☛ **Cena 30 kr.** ☛

V Budapešti.
 Tlačou knihlačiarnie Sv. Gerharda
 Práter-u. 44.

50 kusov 12 zl.

K dostaniu u vydavateľstva „Kresťan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-u. 44.

Svätá Trojica
Sv. Jozef
Maria pomôc
Skríšenie Krista Pána
Svätá Večera
Maria Salome
Sv. Jacques

Prekrásne a fajnové obrazy svätých

pekny barvotisk a i na plátne
dľa chyrečných originálov

z Vatikána v Ríme

1 kus len . . . 1 zlatý —
2 kusy „ . . . 1 „ 90 kr.
5 kusov „ . . . 4 „ 50 kr.

Kto cenu napredok pošle, tomu
z darma pošleme obraz.

Svätý Hrob Krista
Kristus zomre na križi
Maria do neba vzatá
Ježiša z križa vztanie
Krst Ježiša
Miesto narodenia Ježiša
Ježiš do neba ide

Sv. Maria
Ježiš Kristus
Sv. Familia
Leo pápež XIII.
Mučenie Ježiša
Ježiš na Križi
Ecce Homo

Lurdská Panna.

K dostaniu u pána **Jacques Balog**, Vieden, Wien, II/3 Obere Donaustrasse 61.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNE KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v

Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému, katarrhu, zpučnutiu žalúdka, vetrom, závratu, bolesti hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bledačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak lavná že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček

Známka ochrany.

obsahujúci 6 škatuliek stojí i zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u **Jána Friedricha**, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výtah z podakovani.

Urodzenému pánu lekárniku Jánovi Fridrichovi v Malackách. Vašími zdravotnými pilulkami karpátskymi som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. — V Barande, 16. dec. 1897.

So zvláštnou úctou Vinc. Vég, farár.

Urodzený pán Lekárnik! Znovu prosím jeden závitok z vašich zdravotných piluliek, ktoré naozaj podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok. — V Eleku, 16. dec. 1897.

S úctou Michal Hammer.

Ctený p. Lekárnik! Ráčte mi z vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypyujú sa mňa, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hockomu odporúčať. — V Apáth-Maróthe, 11. dec. 1897.

S úctou Michal Kuzma.

Urodzený Pane! Prosím znovu mi dva závitky poslať karpátskych piluliek, s ktorými úplne som bol spokojný, zvlášte pri bolesti hlavy podivný bol ich účinok. — V Sl.-Aradáci, 22. dec. 1897.

S úctou Jozef Klényi, učiteľ.